



**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

4. Statuitur imperium efficax voluntatis respectu actuum eiusdem
potentiæ.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

in actum directum imperatum immediate ab illo procedentem, sed tantum posse influere tale desiderium reflexum inefficax per modum intentionis mouendo immediate ad alium actum reflexum electionis influentem in actum imperatum, v.g. desidero ego inefficaciter actum contritionis propter meam salutem consequendam; ex hoc desiderio inefficaci ex se potest oriri alius actus per modum electionis respiciens idem motum, quod respiciebat illa intentio inefficax, quod dicam efficaciter, volo elicere contritionem propter meam salutem, & talis actus ex se efficax erit & immediate influet in ipsam contritionem, quæ necessario ab electione procedit.

17 Oppositam veriore sententiam tenet Ripalda disput. 66. lect. 4. qui contra Hurtadum adducit testimonium Aug. lib. 8. conf. c. 9. cuius hæc sunt verba: Imperat animus, ut velit animus nec facit tamen. Vnde hoc modo inuenitur, quare illud non ex toto vult. Non ergo ex toto imperat, na in tantum imperat in quantum vult. Quibus verbis videtur expresse tradidisse Augustinus imperium ex se non efficax. Posset Hurtadus respondere Augustinum loqui de imperio per modum intentionis, quod ipse inefficax admittit, constituit enim intentionem ex se non efficacem, ex qua potest oriri, & non oriri electio. Rescinditur tamen hæc solutio ex verbis eiusdem Augustini, ipse enim immediate dixerat: Imperat animus ut moueat manus, & tanta est facilitas, ut vix ad seruitutem discernatur imperium. Deinde annexit: Imperat animus, ut velit animus, &c. En loquitur Augustinus de imperio, quod habet animus respectu animi, id est, voluntas respectu proprii actus eodem sensu, ac loquitur de imperio, quo animus immediate mouet manus, quod imperium immediate mouet ipsam finem, & ad qua immediate procedit motus. Adde in communi modo loquendi intentionem non dici imperium electionis, sed actus ille dicitur imperium respectu actus voluntatis, qui reflexe immediate tendit in illum.

18 Ratione probatur eadem sententia. Datur intentio ex se non efficax, quæ aliquando moueat ad electionem, & possit de facto ad illam non mouere; ergo poterit dari actus reflexus, qui aliquando moueat ad directum, & possit voluntas aliquando ex vi illius pro sua libertate non moueri ad talem actum, sicut enim intentio immediate tendens in finem tanquam in obiectum amatum ponendam extra causam media electione, & positione mediorum, potest esse talis naturæ, ut eademmet possit pro libertate voluntatis mouere ad electionem, & positionem mediorum, & executionem finis, & ad nihil horum mouere, cur non poterit dari volitio reflexa amoris immediate potens ad amorem mouere eiusdem conditionis, cuius influxus dependeat à determinatione voluntatis?

19 Confirmatur: Actus voluntatis diuine quo liberè Deus concurret ad meam volitionem liberam, immediate est amor ipsius volitionis liberæ, qui ex se indifferens est ad concurrendum vel non concurrendum ad meam volitionem dependentem à mea determinatione, ut probò 2. Physicor. Contro. 10. ergo potiori ratione poterit actus propriæ voluntatis creatæ tendens in actum, ad quem potest conducere independentem à determinatione eiusdem voluntatis, facilius enim intelligitur concursus meæ volitionis dependere ab alia mea libera volitione quam volitionis diuine dependentem à mea volitione. Si dicas Deum ita velle meam volitionem dependentem à mea determinatione, ut mihi ius libertatis integrum relinquat, non contradicam, sed quid ad rem? cur ego non potero velle meam volitionem saluâ libertate volitionis reflexæ?

20 Confirmatur secundo: Voluntas potest absque actu imperante elicere actum imperatum seu reflexe volutem, ergo potest illum elicere ex vi eiusdem imperantis. Probo consequentiam. Velle elicere actum ex se voluntatem afficit circa talem actum volitum, & illam per se & formaliter inclinat ad illum elicendum, ergo si alius voluntas sit potens, talis actum elicere, quamuis minima & exilis sit inclinatio poterit, illa adinuari voluntas ad talem actum elicendum.

21 Tertio, Motus primò primi qui in voluntate insurgunt circa aliquod obiectum, illa inclinant, ut tale obiectum liberè amet, & hac ratione à SS. Patrib. hi motus respectu actuum conducentium ad meritum, gratia per Christum appellantur, & tamè non mouent efficaciter, sed saluâ libertate, quâ destruerent, si efficaciter mouerent: ergo potest dari actus voluntatis inefficaciter mouens ad alios actus. Nec valet responderi hos motus tantum mouere per modum electionis mediis aliis actibus reflexis, qui se habeant per

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I. I.

modum electionis; hoc enim est contra communem Theologorum sententiam. Deinde hoc admissio in eandem difficultatem incidit Hurtado, quia vel ille actus reflexus immediate mouens per modum electionis est ex se efficax, vel non: si dicat ex se non esse efficacem, iam concedit posse actum non efficacem ex se immediate influere in alium actum: si dicat esse efficacem destruit libertatem talis actus, quod absurdissimum est, quia sequitur nullum actum directum procedentem ab actu primo insurgente in voluntate esse liberum in se, sed tantum in electione, quæ reflexe fertur in illum.

22 Affinis est ratio præcedenti alia desumpta ex communi opinione Theologorum; id est, omnes actus meritorios imperari à charitate, in qua si omne imperium ex se esset efficax, omne imperium libertatem destrueret, & omnis actus esset necessarius, & consequenter nullus actus, qui non esset charitatis, meritorius esset iuxta communissimam sententiam, quæ tantum actum in se formaliter libero meritum tribuit, quod concedere durum sane est.

23 Vltima ratio sumitur à priori ex natura ipsius voluntatis, quæ talis est ut ipsa possit se determinare per volitionem liberâ allectâ & attractâ ab alio non prædeterminatæ, sed tantum inclinante ad actum saluâ libertate voluntatis, ut patet in cognitione obiecti indifferenter propositi, quæ inclinat voluntatem ad actum saluâ libertate ipsius voluntatis, ex vi cuius voluntas mouetur ad actum: ergo eodem modo poterit volitio inclinare ad aliam volitionem saluâ libertate volitionis, ad quam inclinat, & ferri in illam cum indifferenter, ad influendum de facto, vel non influendum dependenter à determinatione voluntatis, ita ut non solum volitio necessaria, sed etiam libera valeat imperari.

24 Nihil apud Hurtadum inuenio contra hanc conclusionem præter ea quæ obici possunt, contra omnes actus imperantes tam efficaces, quam non efficaces, neque aliquid momenti existimo posse adduci in suffragium sententiæ Hurtadi: si obicias actiones externas non posse dependere ab imperio inefficaci, sed necessario requiritur imperium efficax, & ex hoc inferas idem dicendum esse de actionibus externis. Respondeo facile actiones externas in se non esse liberas formaliter, ac proinde ut absolute sint, requiri ex parte actus primi absolutum determinatum, quod penitus absorbeat indifferenciam illarum ad existendum, vel non existendum, actiones verò internas voluntatis esse formaliter liberas, ac proinde posse voluntatem se ipsam per illas determinare, etiam si imperium, quod se tenet ex parte actus primi, absolute non eas determinet, sed tantum inclinet ad illas.

§. IV.

Statuitur imperium efficax voluntatis respectu actum eiusdem potentia.

25 Actus efficaciter imperans dicitur ille qui talis est nature, ut eo posito non possit non esse actus imperatus, & necessario sit ille elicendus ex suppositione illius. In hoc sensu inquirimus an possit voluntas habere aliquem actum reflexum, qui illam necessario determinet ad actum, quem respicit tanquam obiectum; verbi gratia, an possit habere actum charitatis quo dicat, volo propter Deum summè beatum, elicere actum internum misericordie, qui quidem actus charitatis talis sit, ut illo posito non possit actus misericordie non elici à voluntate. Difficultas hæc, ut rectè notauit Suarez t. de gratia, lib. 11. c. 11. n. 10. locum inuenit quando voluntas dicit, volo hic & nunc actum misericordie, quia si tantum actus reflexus respiceret actum misericordie futurum, nullo modo posset voluntatem ad illum determinare, quia desiderium quod habeo de actu voluntatis creatinæ die faciendo, hic & nunc non virget, creatinæ autem die iam non erit, ac proinde non inclinabit ad actum per se ipsum, nisi mediâ sui cognitione, quæ nullum obiectum proponet necessario determinans voluntatem, quia potest hæc hodie decernere contra id quod heri efficaciter decreuerat; quod si actus heri elicetus adhuc dureret, poterit voluntas ab illo in instanti, in quo virget illius executio per ipsa decreta cessare, & ipsam, hoc est, actum imperatum omittere. Posset tamen procedere difficultas an possit voluntas permanere in illo actu reflexo tempore pro quo directum decreuerat, & talem actum directum omittere. Facilius tamen difficultas soluetur si procedat questio de actu voluntatis,

qui dicit, hic & nunc volo elicere actum misericordiae, qui in eodem instanti in quo producit, corrumpi non potest, ac proinde si ex sua natura efficax sit, necessarium actum misericordiae inferet.

24 Talem actum possibilem esse affirmat Ripalda disput. 66. sect. 2. Negat P. Vasquez 12. disp. 51. num. 36. actum imperantem ex se efficacem, quia tenet nullum actum imperantem voluntatis immediate influere in imperatum, cuius oppositum defendo. Sicut loco citato n. 11. id negat, quia impossibile iudicat actum imperantem antecederet ad imperatum, quo dicat voluntas, hic & nunc volo amare, quia cum ipsa potens sit amare, nullo alio modo melius amare vellet, quam ipsum amorem exhibendo, ac proinde talis actus reflexus superfluous est, nisi directum comitetur, vel subsequatur, per modum complacentiae, quia gaudeat de amore habito, & iam quasi possessio: si quid probaret haec ratio concluderet nullum actum reflexum voluntatis adhuc ex se non efficacem posse influere in suum obiectum, quod falsum esse satis ostendi. Quapropter respondeo voluntatem posse intendere & velle efficere per actum reflexum volitionem, quam elicere potest, quia ipsa volitio est amabilis & sufficiens terminare actum voluntatis ex se conducentem ad illam exercendam, licet ipsa posset sine tali intentione seu amore reflexo sui ipsius exerceri.

25 Probat hanc sententiam Ripalda: voluntas potest efficaciter imperare id quod est in sua potestate; sed actus contritionis est in sua potestate: ergo voluntas potest illum efficaciter imperare. Confirmatur: voluntas potest appetere efficaciter obiectum quod repraesentatur ut bonum & conducent ad finem intentum ab illa, & aliis est in sua potestate, sed actus contritionis habet has omnes conditiones: ergo voluntas potest illum efficaciter appetere. Respondeo distinguendo primum antecedens. Voluntas potest imperare efficaciter id quod est in sua potestate imperatiue, concedo: quod est in sua potestate elicitiue, nego. Distinctionem explico: in potestate voluntatis est elicere actum contritionis, non tamen est in sua potestate elicere actum imperij ex se efficacem respectu actus contritionis, quia actus contritionis est in potestate voluntatis libertate propria, non vero libertate imperantis, ac proinde potest liberè elici, non potest tamen liberè (hoc est, imperio libero) efficaciter imperari, quia nequit dari actus imperans ex se efficax respectu actus aliis liberi libertate propria. Ex his terminis alios distinctionis accipe: Potentia potest imperare efficaciter quicquid est in potestate illius, distinguo: quod est in potestate voluntatis libertate propria, nego; quod est in potestate voluntatis libertate imperij, concedo. Diverso enim modo est in potestate voluntatis actus contritionis, & actio externa deambulandi, actio enim externa deambulandi est in potestate voluntatis libertate actus imperantis illam, actus vero contritionis est in potestate voluntatis libertate propria eiusdem actus. Ad confirmationem. Respondeo eodem modo voluntatem posse intendere voluntate efficaci obiectum bonum, & conducent ad suum finem, quia tale obiectum est in potestate voluntatis imperatiue, seu libertate imperij, non vero quia est in potestate voluntatis elicitiue & libertate propria. Doctrinam hanc velit noli tenetur admittere Ripalda; fatetur enim ipse actum contritionis efficaciter imperatum amittere suam libertatem, & tantum esse liberum secundario libertate actus imperantis, quo posito sic arguo: Supposita libertate in actu primo ad actum contritionis, actus contritionis in actu secundo liber est in potestate voluntatis, quia potest illum elicere, & non elicere; & tamen voluntas non potest efficaciter imperare talem actum contritionis in actu secundo liberum, quia eo ipso quod imperetur amittit suam libertatem; ergo non potest voluntas imperare efficaciter totum id, quod ipsa potest facere: ergo ex eo quod voluntas sit potens elicere contritionem non inferitur esse potentem illam imperare.

26 Arguit secundò Ripalda. Voluntas potest efficaciter imperare puram omissionem; ergo potest efficaciter imperare actum positum. Respondi potest voluntatem non posse efficaciter imperare puram omissionem actus, ad quem elicendum, vel omittendum voluntas erat indifferens, propter rationem, de actu positivo traditam.

27 Arguit tertio: Pœnitentia potest efficaciter intendere suum obiectum, hoc est, compensationem pro peccatis; ergo potest illam efficaciter imperare. Respondeo pœnitentiam posse imperare efficaciter suum obiectum, quando hoc est

liberum libertate imperantis, seu imperatiue, non vero quando est liberum libertate propria seu elicitiue. Adde nullum actum virtutis à contritione distinctum fore compensationem peccati, si ab aliquo actu imperanti efficaci procederet, quia actus imperatus efficaciter ut tenet Ripalda, & postea probabo, non est liber libertate actus, & consequenter, neque meritorius per se, neque satisfactorius pro peccato, unde si pœnitentia efficaciter intenderet misericordiam ad satisfaciendum pro peccato, destrueret virtutem, quam habet actus misericordiae ad talem satisfactionem exhibendam, quia destructa libertate destruitur meritum, & satisfactorius actus; Unde ex hoc capite posset quis moveri ad hæc imperia efficacia neganda, ne concedatur hominem formaliter non mereri per actum misericordiae, quem ex motu charitatis, aut aliis virtutibus efficaciter imperavit. Quod docet Ripalda, videlicet actum internum voluntatis, & externum aliarum potentiarum non liberum in se addere rationem meriti supra actum imperantem à quo habent libertatem derivatam, respectu actus internorum probabiliter non caret, similem enim doctrinam tradunt Vasquez & Suarez quos referam Contr. 1. Punct. 3. num. 15. asserentes electionem tantum liberam libertate intentionis in se meritoriam esse. In hac tamen materia oppositum fert communis sententia iuxta quam argumentum infirmum. Suarius enim & alij quos adducit Ripalda asserentes actum efficacem imperantem non addere actui imperato rationem meriti censent actum imperatum adhuc supposito imperio efficaci liberum permanere. Dixi nullum actum virtutis à contritione distinctum efficaciter imperatum fore satisfactionem pro peccatis, quia de actu contritionis specialis est difficultas: si enim ex natura sua sit forma sanctificans etiam necessarium elicetus sanctificabit, & erit compensatio pro peccato non per modum meriti, neque per modum compensationis, sed per impossibilitatem formaliter, amittet tamen rationem meriti, quam haberet, si liberè elicetur: De hoc Theologi.

Hæc sunt fundamenta quibus probat Ripalda posse voluntatem efficaciter per actus reflexos, directos imperare, quibus ego non fido; nihilominus illius conclusioni assentior, & affirmo posse voluntatem actu reflexo alium actum eiusdem potentiae efficaciter imperare, ita ut posito illo imperio non possit non elicere actum imperatum. Moveret ad hanc conclusionem, quia intentio efficax in omnium sententia cogit necessarium voluntatem ad electionem faciendam, ergo potest actus voluntatis procedere ab alio necessario, qui illum reflexe non respicit, ergo potiori ratione poterit procedere ab alio reflexe respiciente talem actum: maior enim apparet connexio inter actum, quo dico, decerno volitionem conductum equi & volitionem decretam; quam inter actum, quo dico volo ire Matritum, & ipsam volitionem equi conductum.

2. Attritio quæ quis detestatur peccata, impossibilis est cum peccato actuali, ergo actus quo dico, pœnitent me peccasse, & firmiter decerno non peccare impossibile est cum actu peccaminoso omissionis, & commissionis: ergo talis actus urgente præcepto de actu misericordiae elicendo necessarium determinat ad actum misericordiae elicendum; ergo est efficax respectu illius mediata vel immediate ut postea explicabo.

3. Pone actum amoris Dei super omnia non esse intrinsecè formam sanctificantem, ut fert probabilis opinio, neque illum comitari, neque præcedere habitum, gratiam, quod de potentia absoluta contingere potuit, etsi demus actum amoris Dei super omnia entitativè naturalem, de facto contingat, & non opponitur cum peccato tanquam amicitia, & inimicitia, iustitia, & iniustitia. Posito illo actu sine sanctificatione nullus Theologus admittet posse cum illo actu existenti peccatum actuale componi: ergo talis actus est imperium efficax mediarum, vel immediatum, respectu omnium actuum, quorum præceptum illo durante virgeat: ergo potest voluntas per unum actum se ipsam determinare ad alium.

Ultimò, quis non rideret hominem dicentem ex se toto animo velle non peccare, & exequi omnes actus præceptos, si illum videret actu peccantem, & omittentem actum misericordiae præceptum; ergo hic actus quo quis ex animo dicit, nolo omittere actum misericordiae, seu volo elicere actum misericordiae, voluntatem determinat ad ipsum actum misericordiae præceptum, dixi actum amoris Dei Sanctitatem seculam & actum amoris Dei naturalem

ralem necessitate voluntatem ad actum præceptum mediare vel immediate, quia postea dicam, hæc imperia confusa non semper immediate determinare voluntatem ad actus imperatos, sed aliquando per modum intentionis media electione, quæ ex motu actus confusè imperantis immediate & expresse imperat tales actus.

Id quod contra hanc conclusionem adducitur, voluntatem esse potentiam liberam, & actus virtutis esse liberos, nullius est momenti, quia voluntas etsi sit potentia libera potest aliquando necessario operari, & plures actus necessario ab illa oriuntur, actus enim virtutis, tunc sunt liberi, quando procedunt à principiis indifferentibus, si verò procedant ab aliquo principio determinato erunt necessarii, sicut contingit in actu charitatis erga Deum in patria elicto, qui abique libertate à voluntate procedit.

PUNCTUM II.

De imperio particulari indeterminato, & de imperio vago confuso, & vniuersali.

1 Statui iam actum reflexum voluntatis posse habere rationem imperij respectu actus eiusdem potentie, quem respicit tanquam obiectum; quod si alicui conuenit omnium primo actui respicienti tanquam obiectum actum singularem, & determinatum voluntatis. Insuper maior difficultas de actu respiciente obiectum indeterminatum, v.g. de actu voluntatis quo quis dicit, volo elicere actum charitatis vel religionis, an immediate possit esse imperium respectu alicuius determinati, vel an requiratur alius actus quo voluntas dicat, volo elicere hunc actum. Hurt. 2.2. t.2. disp. 137. sect. 6. & disp. 137. sect. 2. & 138. sect. 2. affirmat non posse dari imperium respiciens indeterminatè duos actus voluntatis, Ripalda disp. 66. sect. 3. affirmatiuam partem tuetur: pro qua sic arguit.

2 Posito actu, quo quis dicat, volo elicere actum religionis, vel charitatis, potest voluntas determinatè actum religionis elicere. At tunc actus religionis erit imperatus. Ergo potest dari imperium respectu obiecti indeterminati: maior est certa, quia quocumque imperio secluso potest dari actus religionis: minor in qua vertitur difficultas, visa fuit clara Ripaldæ quia tunc actus ille religionis elicitur, tali modo, vt illo imperio non precedente non eliceretur, posset tamen aliquis & non cæcus, dicere se non videre claritatem illius, & affirmare actum religionis elicitum tantum concomitantè se habere respectu illius imperij indeterminati, & illo deficiente eodem modo eliciendum esse.

3 Arguit secundò Ripalda: posito hoc imperio, volo elicere actum religionis vel charitatis, potest voluntas se determinare ad actum reflexum, quo dicat, volo elicere actum religionis, etiam si primus actus reflexus non maiorem connexionem haberet cum actu alio reflexo imperante religionem, quam cum alio actu reflexo, quo voluntas potest imperare charitatem. Confirmatur: Voluntas ex intentione finis non respiciente magis hoc medium, quam illud, potest moueri ad eligendum hoc medium, & aliud relinquendum, ergo etiam si actus reflexus imperet actum indeterminatum, & æquè respiciat actum charitatis & religionis, poterit voluntas ex vi illius se determinare ad actum religionis. Respondeo admissio antecedenti negando consequentiam primæ probationis, & secundæ confirmationis: cum enim voluntas ex intentione finis respiciente media indeterminatè, eligit hoc singulare & determinatum medium, electio medijs attingit obiectum formale intentionis, & in multorum opinione ipsa electio ab intentione dependet efficienter: vnde optimum caput peti potest ex quo dicamus hunc actum pendere ab illo, sicut assensus consequentis pendet ex assensu antecedentis, in imperio verò assignato cum actus imperatus non attingat obiectum imperantis, & actus imperans sit indifferens ad actum elicitum, & ad alium, qui poterit elici, dicit Hurtado nihil esse in actu directo per quod constituitur dependens ab imperato. Eodem modo respondeo de actu reflexo determinato respectu religionis, qui posuit procedere ex actu alio indeterminato, tunc enim actus reflexus secundus respiciet obiectum formale actus primi reflexi respicientis obiectum indeterminatum, & se habebit per modum electionis respectu illius.

Dico primò: Quando voluntas dicit, volo elicere actum charitatis vel religionis, & non se determinat ad imperandum hunc potius quam illum, quia illorum naturas nondum inspectas habet, vel quia pro sua libertate, vult sibi integrum relinquere postea decernere, quem actum sit elicitura, ex vi illius volitionis reflexæ nullum imperium habet voluntas vt determinetur ad actum religionis determinatè, & ad actum charitatis, quod si ipsa se determinauerit ad eorum alterum, talis determinatio erit ex libertate voluntatis, quam habet respectu talis actus omnino independens ab imperio precedenti. Ratio huius conclusionis est, quia ex vi talis volitionis reflexæ voluntas adhuc sibi integrum relinquit discernere inter hunc actum faciendum potius quam illum, quod nondum fecerat, quia non perfectè nouerat differentias vtriusque actus, vel quia ex vi talis actus reflexi imperantis nondum volebat potius se ad hunc quam ad illum determinare: ergo productio determinata huius actus, non potest imputari illi volitioni, seu voluntati quatenus elicenti volitionem, per quam ipsas voluntas, ius postea eligendi vnum actum præ alio sibi seruauerat. Exemplum imperij externi rem propalabit. Dicat dominus seruo, placeat mihi te rusticatum petere, vel domi manere, quid verò horum determinatè sis facturus, apud me statuam, tibi que indicabo. Ex vi huius actus nullam habebat seruus obedientie materiam, quod si illo insinuatò rusticatum peteret, posset dominus illi reprehendere, quia rusticatum absque illius voluntate petisset nec posset seruus dicere, se illius imperio paruisse, quia adhuc dominus voluntatem suam illi non indicauerat practico modo, siquidem maturiori consilio seruus esset facturus.

Dico secundò. Quando voluntas rectè inspecta naturam actus charitatis, vel religionis dicit, volo elicere actum charitatis vel religionis, & non se determinat ad hunc potius quam ad illum, quia in vtroque inuenit sufficientem amabilitatem, vt imperetur ab illa, & in neutro rationem aliquam inuenit, qua moueretur ad hunc præferendum illi, vel huic illum, & ita circa vtrumque afficitur, vt nolit sibi reseruare ius eligendi, neque vnum alteri præferendi per alium actum, quia vterque illi placeat, & vult determinationem vnius præ alio annectere ipsius actus productioni, non verò alij actui imperanti hunc præ alio, tunc talis actus poterit obire munus imperij respectu cuiuscumque determinati, quia voluntas absolute placeat in bonitate cuiusvis actus, quem practice amat, indeterminatio autem quam habet respectu obiecti non obest imperio facto potentia libera, quia illa poterit illam determinationem auferre. In hoc enim distinguitur imperium respectu potentie liberæ, & potentie necessariæ, quod potentia libera potest seipsam determinare, & indifferentiam, quam habet imperium per modum actus primi auferre ipso actu secundo, potentia verò, quæ ex se libera non est, non potest hanc indifferentiam auferre: vnde si voluntas dicat, volo petere forum vel rusticatum, potentia locomotiva nullum motum exercet versus illam partem, quovsq; voluntas determinatè dicat, volo me versus hanc partem mouere.

Appositum exemplum habes in imperio externo præcepti purificationis, Leuitic. cap. 12. quo præcipiebatur indeterminatè offerri par turturum, aut duos pullos columbarum, & femina quæ determinatè par turturum offerebat, præceptum adimplebat, idem præceptum adimpletura eodem modo, si duos pullos columbarum obtulisset. En actus externus imperatus procedens ab imperio indeterminato: ergo eodem modo poterit dari actus internus imperatus ab imperio indeterminato. Si enim obediens præcepto à superiori imposito potest se determinare inter hoc vel illud obiectum, salua obedientia subditi ad legillatorem, cur non poterit interna libertas determinare actum imperatū respectu imperij interni indeterminati, salua obedientia, quam voluntas potest per vnum actum sibi ipsi exhibere præcipienti per alium.

Obiic. Hurtad. disp. 137. sect. 2. Obiectum imperij vagi non potest existere: ergo imperium vagum non potest esse factum illius, neque voluntas potest ex vi huius imperij moueri ad obiectum illius exercendum. Probatur antecedens, obiectum imperij vagi est hic actus vel ille indeterminatus & vagus: sed non potest produci, neque existere actus indeterminatus & vagus: ergo non potest voluntas ex illo imperio moueri ad executionem sui obiecti.